

Protothema 14.7.2025

ΕΛΛΑΔΑ

Πανεπιστήμιο Αμβούργου Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος Τζούλια Ηλιοπούλου-Στράγγα
Νομική Σχολή Tilman Repgen

Σπάνια τιμητική διάκριση σε ζεύγος Ελλήνων νομικών στη Γερμανία

Το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου απένειμε τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα στον ομότιμο καθηγητή Ευρωπαϊκού και Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου Κωνσταντίνο Ηλιόπουλο και στην ομότιμη καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου Τζούλια Ηλιοπούλου-Στράγγα.

Το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου τίμησε σε ειδική τελετή της Νομικής Σχολής, η οποία ιδρύθηκε το 1919, δύο διαπρεπείς Έλληνες νομικούς. Με ομόφωνη απόφαση η Νομική Σχολή, έκανε αποδεκτή την πρόταση του καθηγητή του Ευρωπαϊκού Δικαίου Armin Hatje και απένειμε τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα (Dr. honoris causa) στον ομότιμο καθηγητή Ευρωπαϊκού και Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και πρώην Έλληνα δικαστή στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κωνσταντίνο Π. Ηλιόπουλο και στην ομότιμη καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Τζούλια Ηλιοπούλου-Στράγγα. (Στη φωτογραφία η καθηγήτρια Τζούλια Ηλιοπούλου- Στράγγα πλαισιωμένη εξ αριστερών από τον καθηγητή Armin Hatje, τον Γενικό Πρόξενο Ιωάννη Βικελίδη, τον επίσης τιμηθέντα καθηγητή Κωνσταντίνο Ηλιόπουλο, τον γιό τους Πάνο Ηλιόπουλο και τον κοσμήτορα, καθηγητή Tilman Repgen)

Η αναγόρευση αυτή αποτελεί πρωτοτυπία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς σε κοινή τελετή οι τιμώμενοι Έλληνες νομικοί είναι σύζυγοι και πάνω από 50 χρόνια, και έχουν διαγράψει στην Ελλάδα και το εξωτερικό μια κοινή επιστημονική και ακαδημαϊκή πορεία. Στην τελετή αναγόρευσης, στην οποία παρέστη και ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στο Αμβούργο κ. Ιωάννης Βικελίδης, παρευρέθηκαν επιφανείς Γερμανοί καθηγητές και νομικοί και από άλλες Νομικές Σχολές της Γερμανίας, καθώς επίσης Γερμανοί πρώην φοιτητές των τιμωμένων.

Στον δημόσιο ακαδημαϊκό έπαινο, τον οποίο εκφώνησε ο κοσμήτωρ καθηγητής Tilman Repgen, επισημάνθηκε ότι η Νομική Σχολή του Αμβούργου είναι πολύ φειδωλή στην απονομή του τίτλου του επίτιμου διδάκτορα, ο οποίος την τελευταία 15ετία έχει απονεμηθεί μόνο σε 4 περιπτώσεις. Εξάλλου, σύμφωνα με την παράδοση της Σχολής, ο τίτλος απονέμεται μόνο σε διακεκριμένους επιστήμονες και όχι σε πολιτικούς ή άλλα δημόσια πρόσωπα. Ήδη με αυτές τις διαπιστώσεις ο Κοσμήτωρ εξήρε την αξία της τιμής. Όπως περαιτέρω ανέφερε ο Κοσμήτωρ, οι δύο τιμηθέντες ξεκίνησαν την ακαδημαϊκή τους σταδιοδρομία στην Νομική Σχολή του Αμβούργου και παρέμειναν επί δεκαετίες ενεργοί συνεργάτες της παράλληλα με την ακαδημαϊκή τους πορεία στην Ελλάδα.

Η στενή ακαδημαϊκή σχέση Ελλήνων νομικών με τη Νομική Σχολή του Αμβούργου χρονολογείται από παλαιότερα, όταν έκαναν μεταπτυχιακές σπουδές σε αυτήν επιφανείς Έλληνες νομικοί, όπως ο καθηγητής του Αστικού Δικαίου Γεώργιος Κουμάντος και ο καθηγητής του Εμπορικού Δικαίου Άλκης Αργυριάδης.

Κατά την Προσφώνησή του ο Κοσμήτωρ ανέγνωσε την απόφαση της Σχολής για αναγόρευση του ομότιμου Καθηγητή Κωνσταντίνου Ηλιοπούλου ως επίτιμου διδάκτορα, σύμφωνα με την οποία ο τίτλος αυτός απονέμεται «ως αναγνώριση των εξαιρετικών επιστημονικών επιδόσεων του. Το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου τιμά με αυτόν τον τρόπο έναν επιστήμονα, ο οποίος προσέφερε εξαιρετικές συμβολές στο πεδίο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Δικαίου της Ενέργειας και ο οποίος μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένας από τους αποφασιστικούς υποστηρικτές του εξευρωπαϊσμού του Ελληνικού δικαίου». Όπως ειδικότερα ανέφερε, ο ομότιμος καθηγητής Κ. Ηλιόπουλος μετά τις σπουδές του στη Νομική Σχολή Αθηνών και την απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος οικονομικών σπουδών στην κατεύθυνση “Business Administration” από την ΑΣΟΕΕ (νυν Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών) πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο ευρωπαϊκό δίκαιο στη Νομική Σχολή του Αμβούργου ήδη στα τέλη της δεκαετίας του 1970, όντας πρωτοπόρος για τη χώρα του στην ενασχόληση με αυτόν το κλάδο.

Η διδακτορική του διατριβή είχε τον τίτλο «Οι κοινές θυγατρικές εταιρείες από πλευράς δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού της ΕΚΑΧ και της ΕΟΚ» και πραγματοποιήθηκε υπό την επίβλεψη του Καθηγητή Jürgen Baur (1984). Η επιλογή του να κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο Αμβούργο βασίστηκε στο γεγονός ότι η Νομική Σχολή του Αμβούργου ήταν το μοναδικό πανεπιστήμιο στην Ευρώπη, όπου ήδη στη δεκαετία του 1970 περιελάμβανε στο πρόγραμμα σπουδών τη διδασκαλία του Ευρωπαϊκού Δικαίου 8 ώρες εβδομαδιαίως. Ο τιμώμενος υπήρξε επί τετραετία (1980-1984) επιστημονικός συνεργάτης (βοηθός) του Καθηγητή Jürgen Schwarze και συνέχισε, μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα (1986), επί 15 έτη (1985 και 1992-2006) να διδάσκει στη Νομική Σχολή του Αμβούργου, δηλαδή πριν ακόμη γίνει καθηγητής στην Ελλάδα (2006). Σημειωτέον ότι οι σχετικές εντολές διδασκαλίας είχαν ως αντικείμενο το Ευρωπαϊκό Δίκαιο – και ειδικότερα το Ευρωπαϊκό Δίκαιο του Ανταγωνισμού – και το πρωτοποριακό Ευρωπαϊκό Ιδιωτικό Δίκαιο, και μάλιστα

σε μια εποχή όπου η Νομική Σχολή του Αμβούργου διέθετε και άλλο διδακτικό προσωπικό για τους κλάδους αυτούς.

Ιδιαίτερη σημασία αποδόθηκε επίσης στη θητεία του καθηγητή Κ. Ηλιοπούλου ως μέλους της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού (1992-2006) και στη θητεία του ως Έλληνα δικαστή στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016-2022). Ξεχωριστή μνεία έγινε στην ενεργή συμμετοχή του τιμηθέντος στα Προεδρεία σειράς επιστημονικών ενώσεων, μεταξύ άλλων στην Γερμανοελληνική Ένωση Νομικών (της οποίας και υπήρξε ιδρυτικό μέλος και παραμένει μέχρι σήμερα Αντιπρόεδρος), στην Ελληνική Ένωση Ευρωπαϊκού Δικαίου (της οποίας υπήρξε επί σειρά ετών Γενικός Γραμματέας και νυν Αντιπρόεδρος) και στην Ελληνική Ένωση του Δικαίου της Ενέργειας, της οποίας είναι και πρόεδρος. Παρουσιάζοντας το εκτεταμένο συγγραφικό έργο του τιμηθέντος, το οποίο, όπως ανέφερε, έτυχε προσοχής και πέραν από τα σύνορα της Ελλάδας, ο Κοσμήτωρ παρατήρησε ότι όλα τα έργα του τιμώμενου διακρίνονται από μια νομική ακριβολογία, την οποία συνδέει όμως σταθερά με τους γενικότερους συσχετισμούς του εκάστοτε επιστημονικού κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και πολιτικών διαστάσεων.

Ο τιμώμενος χαρακτηρίστηκε στη συνέχεια ως πρωτεργάτης του Ευρωπαϊκού Δικαίου και ειδικότερα του Δικαίου του Ελεύθερου Ανταγωνισμού των (τότε) Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στη χώρα του και ένας εκ των επιφανών πρεσβευτών της «Σχολής Ευρωπαϊκού Δικαίου του Αμβούργου» στην Ελλάδα. Περαιτέρω, αναφέρθηκε ότι το σχετικά νεότερο πεδίο έρευνας του καθηγητή Κ. Ηλιοπούλου αποτελεί το δίκαιο της ενέργειας. Ο τιμώμενος διδάσκει και ως ομότιμος Καθηγητής στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα της Νομικής Σχολής ΔΠΘ «Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Ελληνικό δίκαιο της Ενέργειας» (2015-μέχρι σήμερα). Οι δημοσιεύσεις του στο δίκαιο της ενέργειας, μερικές των οποίων είναι στη γαλλική γλώσσα, χαρακτηρίστηκαν ως ιδιαίτερα σημαντικές και εκ του λόγου ότι συνδυάζουν πρακτικές εμπειρίες με επιστημονική οξύνοια.

Κατά την προσφώνηση της ομότιμης Καθηγήτριας Τζούλιας Ηλιοπούλου-Στράγγα ο Κοσμήτωρ Tilman Repgen ανέγνωσε την απόφαση της Σχολής για αναγόρευσή της ως επίτιμου διδάκτορα, σύμφωνα με την οποία ο τίτλος αυτός απονέμεται «ως αναγνώριση των εξαιρετικών επιστημονικών επιδόσεών της. Το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου τιμά με τον τίτλο αυτό μια επιστήμονα, η οποία με το ευρύ έργο της κτίζει γέφυρες μεταξύ των διαφόρων εννόμων τάξεων.

Ιδιαίτερα στα πεδία του Συγκριτικού Συνταγματικού Δικαίου, του Ευρωπαϊκού Δικαίου, της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της δογματικής των θεμελιωδών δικαιωμάτων συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη μιας νομικής επιστήμης που σκέπτεται και εργάζεται ευρωπαϊκά».

Η τιμώμενη συνέγραψε τη διδακτορική της διατριβή με τον τίτλο «Αναδρομική και άμεση εφαρμογή των νόμων» [ως συνταγματικό ζήτημα] υπό την επίβλεψη του Καθηγητή Peter Selmer (1984) και διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης (βοηθός) του Καθηγητή Jürgen Schwabe σε έδρα γερμανικού δημοσίου δικαίου, υπήρξε δε εντολοδόχος διδασκαλίας γερμανικού και συγκριτικού συνταγματικού δικαίου στη Νομική Σχολή του Αμβούργου συνολικά επί μια τριετία (1982-1985). Μέχρι σήμερα δε διατηρεί την στενή επιστημονική επαφή με τη Σχολή αυτή, όχι μόνο ως επισκέπτρια Καθηγήτρια, αλλά και μέσω των Ελλήνων φοιτητών της, στους οποίους συνέστησε και πραγματοποίησαν μεταπτυχιακές σπουδές (LL.M) και διδακτορικές διατριβές) στο Αμβούργο.

Ο Κοσμήτωρ έκανε εκτενή αναφορά στη διεθνή παρουσία της τιμώμενης με βάση όχι μόνο το πολύγλωσσο συγγραφικό της έργο, το οποίο καλύπτει μια σειρά δύσκολων νομικών θεμάτων και έχει εν μέρει μεταφραστεί στα ισπανικά και τα ιαπωνικά, και την ιδιότητα της ως επισκέπτριας καθηγήτριας σε σειρά επιφανών ευρωπαϊκών νομικών σχολών, όπως αυτές του Στρασβούργου, του Paris II και του Αμβούργου, αλλά και με τη συμμετοχή της επί 21 συναπτά έτη στο Προεδρείο της Ένωσης Ευρωπαίων Δημοσιολόγων Societas Iuris Publici Europaei (SIPE), της οποίας υπήρξε επί μια δεκαετία Πρόεδρος, καθώς επίσης και τη συμμετοχή της επί σειρά ετών στην εκτελεστική επιτροπή της Διεθνούς Ένωσης Συνταγματικού Δικαίου. Ιδιαίτερη έμφαση αποδόθηκε εξάλλου στο γεγονός ότι η Ένωση Γερμανών Δημοσιολόγων που ιδρύθηκε το 1922, τροποποίησε το 2008 το καταστατικό της ad hoc, ώστε η Καθηγήτρια Ηλιοπούλου-Στράγγα να γίνει, λόγω του έργου της και στο γερμανικό δίκαιο, δεκτή ως το πρώτο αλλοδαπό μέλος.

Στην προσφώνηση του Κοσμήτορα έγινε, τέλος, αναφορά στα εκτενή έργα της τιμώμενης την τελευταία εικοσαετία με αντικείμενο την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων στις συνταγματικές τάξεις των 28 (σήμερα 27) Κρατών μελών της ΕΕ και στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συγκριτική τους θεώρηση. Επισημάνθηκε δε ότι η σημασία των τελευταίων αυτών έργων της είναι μεγάλη, όχι μόνο για την υψηλή ποιότητά τους, αλλά και δεδομένου ότι τα κοινωνικά δικαιώματα αμφισβητούνται από τη γερμανική νομική επιστήμη ως προς την ιδιότητά τους ως θεμελιώδη δικαιώματα.

Τέλος, υπογραμμίστηκε ότι σε όλα σχεδόν τα πολυσχιδή ερευνητικά πεδία της Καθηγήτριας Τζούλιας Ηλιοπούλου-Στράγγα διαπιστώνεται ένα κοινό σημείο: η προσήλωση της τιμώμενης πρωτίστως σε νομικά ζητήματα, τα οποία έχουν ανάγκη μιας πειστικής απάντησης προς όφελος του Ανθρώπου.

Η τιμητική διάκριση των δύο Ελλήνων νομικών τιμά ιδιαίτερα και τη χώρα μας. Αντανακλά τόσο την αξία της ελληνικής ανωτάτης παιδείας και ειδικότερα του ελληνικού Πανεπιστημίου, από το οποίο και οι δύο τιμώμενοι αποφοίτησαν (ΕΚΠΑ) και το οποίο υπηρέτησαν ως ακαδημαϊκοί δάσκαλοι (ΔΠΘ και ΕΚΠΑ), όσο και την ικανότητα των Ελλήνων επιστημόνων να επιτυγχάνουν την αναγνώρισή τους από επιφανή Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

14.07.2025